

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Աստղագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճեններ և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

662

2004

ԹԱՎՈՒԳԻ ԽՕՐԾ

ՇԱՄԱԹԱՍԸ

1930

Տպարան «Ա.ԲՈ.ԲՈ.» Խանուկը

ՊԵՂՈՎ ՔԱՅ. ՔԱՅ.

ՀԱՄԱՐ

— 781 —

Օ Շ Տ Տ

Հայոց պատմութեան համար

ԹԱՎՈՒԻԳ ԽՕՐԾ

ՀԱՄԱՐԱՍԸԸ

Տպարան Ա.ՐԱ.ՐԱ.Ն Խանտէք

61542

— 1 —

Ի Լ Ք Ս Ա Ս Ը Լ

ՊԻՐ ՃԱՊԻՆԵԼԻ ՍԵՍԼԿՅՈՐ. ՔԵՄԵՏԵ
ՔԵԼԵ պաճըմ պէօյէ ն օլտու
մահալեյէ թավուխ տօլտու
զըրան կիրսին իչլերինէ
փիոլէմէտիք եէր դալմատը :

Հէր թարաֆտա խօրօգ սէսի
նէրեէ պասսան թավուխ փիոլ
սահապընըն պաշլարընա
սօյխա չըդուըն եռումուրթասը

Սօխախլարտա սիւրիւ սիւրիւ
պիրի կիտէր կէլիր պիրի
եռումուրթասը քէնսաի էր եէր
պիզէ տիւշէր զիպիլէրի :

Ղ.աղըւ զուզուշ շամաթասը
սանքի կէլին զայնաթասը
նէ չէնկէսիզ խօրօս իմիշ
եէրին զէմինէ պաթասը:

40085-64

“Քիշ» տէն դաշմազ “Քիշ» տէն ալմազ
պիլտիկինտէն կէրի դալմազ
դախրա՛ վուրուա՛ էօլտիւրսէն տէ,
հէօքիւմաթտան դուրթուլունմազ:

Աման պաճըմ սէնտէն հաշա
խօխուտուրլար սրչա սրչա
չէքտիկին դահմէթի տէկմէզ
պիր եռումուրթա պիր դուրուշա:

Պիր շէյ սէրսէն օրտա դալմազ
• քի՛շ քի՛շ » տէրսին դուլախ չալմազ
սէօլէրսէն տէ ատրն խամազ:
սէօլէմէզսէն հալ էլուրմէզ:

(2 ձԻ ԾԱՍԸԼԼ ԹԱՎՈՒԳ ՍԱՀԻՓԻ:)

Քէլէ նէ՞տիր սէնին տէրտին
պէտտուա գոյմատըն վէրտին
պաշղա պիր շէյ պուլամատըն
իքի քէլ թավըղը՝ մը կէօրտիւն:

Հայտէ, թավուղա տէտին
պիր... հալվա իտի եէտին
սահապընտան նէ՞նիսթէրտին
քի «սոյսա չըգսըն» սէօլէտին...»

Սէօլէյյօրսուն սէօլէյյօրսուն
խաթիր կէօնիւլ պիլմէյյօրսուն
սէնին թավըղըն եօգ տէյի
չաթլայըպ տա էօլիյյօրսուն:

Հավուչում եօգ տիւքեանըմ եօգ
տէնքրէր իլէ շէքէրիմ եօգ
պիր թավըղը չօգ մը՝ կէօրտիւն
չիֆթ, չըպըգ եօգ, էքինիմ եօգ՝

Ուզուն չարշըմ, հաւամ մը՝ վար
սէնին կիպի փարամ մը՝ վար
կէօղիւնի տիւքմիշին պանա
պանդալարտա լիրամ մը՝ վար:

Հէմէն սէօյլէ հէմէն սէօյլէ
 կիթ մըխտարա չէքվա էլլէ
 հաֆթատա պիր տէլլալ չըզարթ
 էլլնատէն կէլէնին էլլէ :

Զէնկին օլան դօյուն ալըր
 փուգարատա թավուղ ալըր
 պէտտիւայը քիմ էտէրօէ
 կէրի սահապընը պուլուր :

Հէմէն իւրիւ հէմէն իւրիւ
 պիրի էօլտիւ ղալտը պիրի
 սապան պիր դուրիս պաստըրըմ
 չաթյա . կինէ օլուր սիւրիւ :

Յ ՃԻ ՖԱՍԸԼ ՏԻԿԵՐ ՊՈՒ ԳԱՐԸ . (ԽԱՐԲԵՐԹԸԼԻ)

Իրաւ Մարթան մի մեղաղրէք
 խօսեցէք դուք ալ մարդ էք
 տիրոջը բան մի ըսէք
 հերիք է որ հաւեր՝ ջարդէք :

Աննիկ , քուրըս շիտակ խօսէ
 էկէր սուտ իմ , սուտ էս ըսէ
 հէլէ մէյ մը նայէ տէ տես
 որ կողմ' նայիս հավու փիս է :

Տէր Աստուած իմ զրրան մը տուր
 թող չարդուին , չը տեսնեմ փետուր
 արթըգ պաշղա ճարը չիկայ
 անձագ պէօյլէ . սօզ դուրթուլըր :

Հելէ ըսինք հաւընքած է
 երկու օրը հաւկիթ մը կ'ածէ
 հապա աս խօրօզները ...
 տեղ չի թողուր կը կըսփածէ :

Դուզ դուզ դուզ դուզ ձայնը հապա ...
 գիշերն ալ անուշ քուն չիկայ
 էկէր էվէլ պակաս խօսիս ,
 տիրոջ խաթիրը կը մնայ :

4 ձԻ ՍԱՍԸԼ. ՏԻԿԵՐ ՊԻՐ ԳԱՐԸ
(ՄԱՐԱՇՅԻ)

Մէկ խօրուզ իլլէ ուրկու հօվ
Էջմընուդ շօտ մինչ ըրվընցով
շօտ անիծք տալէն տալէն
ահա էնէ ճարթըլցով :

Շօտ պօն չունանք հօվ մը ունանք
Ճիզ կիմի շօտ տալէր չունանք...
ուրկու սէճով էս վորախէն
ծէր ծեռքէն եօ՞ր տեղ տանանք :

Կըսէք կըսէք հօվը կըսէք
ժեր զօյունտէքը շէք ըսէք...
կիշիր ըլրիկ տէք կօթ կուտէք
միր մէկ հաւկիթը կը տիսնէք:
«Հօվը իկիք հօվը կլնոց»
ըսրէն ըսրէն մէկ հօտ մնոց
էնէ սատկէր տէ փրթինք մեղոց
էո ինչ պէլոյէ Ցէր Առզօց :

Պէտոռւա տէր քի վէրտինիզ
միւրազնըզա եէրտինիզ
«Ղըրան կիրսին ղըրան կիրսին»
տէյէ տէյէ կիրսիրտինիզ :

Նէր՝ յէ կէթսէն թավուղ օլուր
թալուղուն տա փիսի օլուր
հէր ատամըն ղօնչուսուտա
սիզին կիմի եիւզսիւզ մ'օլուր:

Ղըրան կէլոէ նէ՞ օլաճախ
զահար թավուղ ղըրըլաճախ
իշթէ կէլտի ղըրըլիյօր
Տիւնիա սիզէ մի՞ ղալաճախ :

Ամէրիքատան տալէրիմիզ եօխ
սիւրիւ իլէ տավարըմբզ եօխ
արտը էօնիւ իքի թավուխ
պանքալարտա լիրամըզ եօխ :

Քիմիային ինէկի վար :
• պիրինին պինէկի վար
պու իքի քել թագուխտան պաշղա
ֆուխտարէնին նէլէրի վար :

5 ՃԻ ՖԱՍԸԼ ՏԻԿԵՐ ՊԻՐԻՄԻ (ԱՅՆԹԱԳՑԻ)

Պիր տէնէլի , պիր տէնէլի
ոն տէնէլիյէ նէ տէնէլի
հէլպէթ սոյսա չըգուն տէրլէր
հէր կիւն էվ պարս մը սիւփիւրմէլի :
Նըրան կիրսէ տէ կէօրէյտիմ
ֆախիրէ սատախա վէրէյտիմ
սրչան օթու էքէն օլսա
թէք փարասըն տու վէրէյտիմ ;
«իքի թագըխ պիր տէ խօրօզ»
պիրի կէթտի իսէ , օ պիրինէ տարօս
պաշ պէյին դալմայօր քէլէ
սանքի օլսույօր աֆարօն :

Քիշ տէյիմ էթէ կէթմէյի
հէջ ֆիթուր պիլէ էթմէյի
ախշամտան պաշլար սապահէթէք
կէպէրիպ տէ եաթմայի :
Հէլէ խը դ բանար կէլտի
չօխ շիւքիւր էփէյիմէսի էօլտիւ
պու կէճէ բահաթ ույուտում
միւրատըմ եէրինի ալտը :
Սապը՛ր , սապը՛ր նէ վախթաչէք
նէ կիւլ զալտը նէ տէ չիչէք
այայանըլմազ պիր տէրթ տիր պու
պուրտան տահաւ նէրէ կէօչէք :

6 ՃԻ ՖԱՍԸԼ ԱՅՆԻ ԳԱՏԸՆԵ : ԹԱՎՈՒԳ ՍԱՀԻՊԻՆԻՆ ՖԻՂԱՆԵ .

Զօդ սէօլէմէ շուրտան պուրտան
տայանմայան կէօչէք պուրտան
գուրպան օլ սէն օ խօրուզա
• տուր էրքէն ույանալըրան :

Կաղըմըզ եօգ պաղճէմիզ եօգ
Դութլու դումաշ պօղճամըզ եօգ
իքի թավւեզ պիր տէ խօրօզ
պաշզա՞ եաթըր ազչէմիզ եօգ :

Նէ չարէ քի դրան կէլտի
Թավուղըն պիրի տէ էօլտիւ
ախ նէյնէյի՞մ նէր՞է կիտէմ . . .
Խօրուցում եալընրդ դալտր

Ն'օլտ՞ու պէօյլէ աման ն'օլտ՞ու
Թավուխարա զըրան կէլտի
պունա նասը՞լ տայանայըմ . .
պէշ թանէսի պիրտէն էօլտիւ . .

Հէլէ պիրի դարա իտի
Պանաթճըզ ալա իտի
Պայպ օյսա տա էօլմէսէյտի
Քիաշքէմ պիր պաշլասը պուլա իտի :

Նէլէ պիրի սարը իտի
Եէտիճէկի տարը իտի
Քէնտի կիւչձիւք հէր կիւն դուզլար
Եումուրթասը իրի իտի :

Օ պիրինին աւաճասը . . .
Քէնտինէ պէնկզէր պաճըրը
Իքիսի պիր սահաթտա էօլտիւ
Ղարնըմտան հիչ չըզմազ աճըր :

Եա օ պիր պէյյազ թավըճըլը՞մ . . .
պէն տիվանէ օլաճաղըմ
օնուն կիմի ճինս պիր թավուղ
արթըգ նէրտէ՞ պուլաճաղըմ :

Եումուրթայը սաթար իտիմ
Պայղըսզճա եաթար իտիմ
Թավուղում էօլմէսին տէյու
Քիւնտէ օրուն թութար իտիմ :

Աման պու իշ նասր՞ւ օլտու
զըրան, թավուղլարը պուլտու
էօլտիւկիւնէ տէ հանմայօմ...
լէշի զիպիլիքտէ դալտր:

Իլք էօլէն տէ ակէէց իտի
զուլագրարը զուլա, իտի
էօթէքիւէր նէ իսէ նէ
օնձաղզըմ զալա իտի:

Խօրուզնուղում մէլիլ մէլիլ
հէր էօթտիւքճէ եաղըմ էրիր
պու աճրյա տայանամազ
խորխարըմ քի օտա էօլիւր:

Կէլ խօրուզնում աղլաշալըմ
սէնին իլէ էկէշէլիմ
սէն եաս էյլէ պէն տէ մաթէմ
դարալարը պալլաշալըմ:

Նոլտու աման պէօյլէ ն'օլտու
թավուկիւլարա զըրան կէլ ի
պարի պիրինի եէմէտիմ
հէ փիսի տէ մուրտար էօտիւ:

«Թավուխ կէլտի թավուխ կէթտի»
«պունու եէտի շունու տիթտի»
րահաթ եաթըն դօնշուլար
դըրըւտըլար տավա պիթտի...
1920 Մարտ 5 8. Պ.

Հալէպ: (Փ.)
ԽՐԱՏԱԿԱՆ ՈՒԱԾ ՄԸ

Լութիւնը ոսկի է. քիչ խոսիւր ալժաթ է
դիմագրութիւնը կոիւը կր չափազանցէ
եթէ կուզէս թշնամիդ յաղթես,
մի խօսիր. այլ, բերանըդ զոցէ:

Խօսքը չը գիտենող բարեկամ չունենար
առանց թշնամիի ալ մարդ չըլլար:

Կէլէն կէչէր կէլէն կէչէր
ճան դաֆէստէն պիր կիւն ուշար
պու տիւնեա պիր եալան տիւնեա
ախըր. ճիւմէ ալէմ կէօչէր:

Պիր պիլմէճէ. պիլէնին տիր
քիմիսի տէր «Քիւսնլն ոըր».
ճիւմէսի աէր «տիւնեա պէն իմ»
խայըր. տիւնեա եալանըն տըր:

Կէլէն կէչէր կէլէն կէչէր
չիջթճի եքտիկինի պիչէր
պիր կիւն էճէլ շլրպէթինի
ճիւմէ ալէմ պիրտէն իչէր:

Քիւ քի իսթէր գոլայ կէչսին,
տօղրու եօլու էլտէ թութսուն
տիւնեա մալը թիւրապըն տըր
ֆուգարայա եարտըմ էթօլին:

Կէլէն կէչէր կէլէն կէչէր
րահմէթ ուլլահ րահմէթ սաշար
գափուլարըն սահիպի տիր
պիրին էօրթէր պիրին աչար:

Քիմտէ՝ գուվզէթ օ տուր սէրտար
պէլքի եարըն սէնսին սէրտար . . .
կէլին, պունա ինանմայըն,
պէլքի պիր կիւն պէն իմ սէրտար . . .

Կէլէն կէչէր կէլէն կէչէր
ճէմ տէ օլուր տէրտէ տիւչար
քէօթիւ ատէմ ֆարգ էտէմէզ
ճէհէննէմտէ կէօգիւն աչար:

«Փիրուշան» տէր սէօգիւմ հագգ տըր
լզմիւշանըն իշի փաք տըր
հէր քիմ «տիւնեա պէնիմ» տէրսէ
ճէհէննէմէ միւսթահագգ տըր

Փիրուշան

Պու տիւնեա պիր խանը ալէմ պիրի զօնար պիրի կեօչեր
տար կիւնէտ վար, պու կիւնէտ վար պիրի կելիր պիրի կէչեր
ինսանլարա տիւրիւ տիւրիւ նեվր ու նենա եօլու աշար
լաքին Ալահ ուզուն միւսսէր տարտա զօյմազ զուլունու

Պու տիւնեա պիր չէրին եօլ տուր պիրի գալզար պիրի
տիւչեր

նեմ հնիշ վար, հեմ եօզոււ վար եներ չըզար պենի պէսէր
պիր անալիպ եսրար ըր պու ֆիմի եօլիւր ֆիմի եաւար
կինէ Ալահ ուզուն միւսսէր տարտա զօյմազ զուլունու :

Պու տիւնեա պիր մուղուլիս տիր հեմ աղլատր հեմ
կիւլտիւրիր

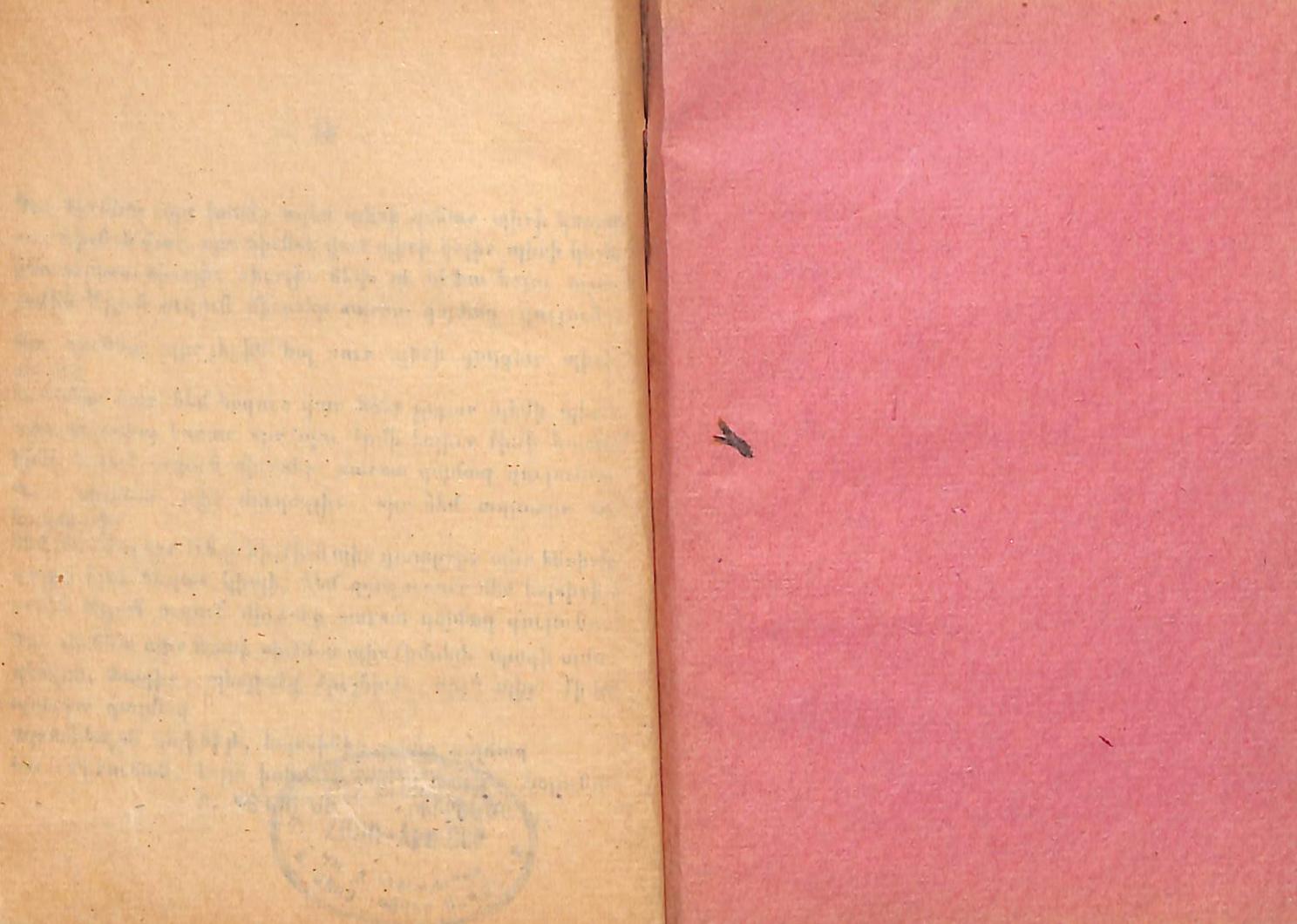
հեմ համմալ տր էնտի եխտիւն պիր գալտրըր պիր էնտիրիր
գրըն ելտ նելլատ կիպի, հեմ զօրգուտուր հեմ եօլտիրիւր
լաքին Ալահ ուզուն միւսսէր տարտա զօյմազ զուլունու :

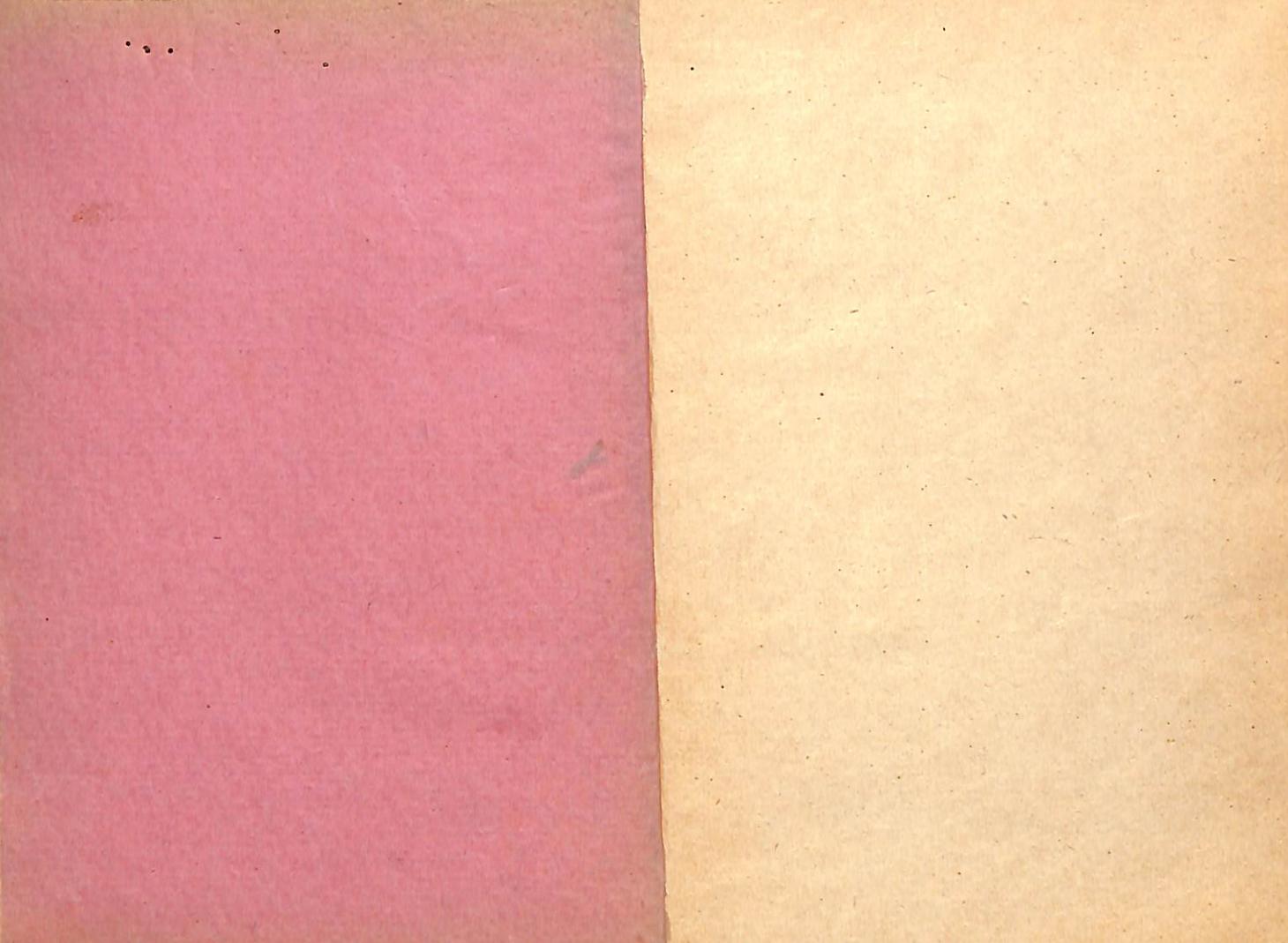
Պու տիւնեա պիր ժանի տիւնեա պիր ֆիմսէյէ պազի օլմազ
զենկին, Ֆազիր, պէօյիւր, է ֆիւչնիւր, նիչ պիր ֆիմսէ
պուրտա զալմազ

ալտանմայըն կիշինիյէ, եակտինին բանը սօլմազ
եա «Փիրուտան», եօլի խումանան գուրութեա եօլունու:

Յ. ՊՏՈՒՄԻՆԻ Հ. ԲՈԼՈՅԱՆԻ
(Փիրութեա)

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0653362

